

OOSTENDE IN DE LITERATUUR. - HET BRAVOURESTUK VAN MUSCAR.

De trilogie van André Demedts, nl. De Belgische Republiek (uitg. Orion, Brugge, 1973; Hooitijd (ib. 1974) en Goede Avond (ib. 1976), een bijzonder sympathiek werk met warme liefde voor land, volk en taal geschreven, beschrijft, kroniekachtig, de belevenissen van enkele boerenfamilies in West-Vlaanderen (hoofdzakelijk uit de streek van Sint-Baafs-Vijve) tussen 1789 en 1798, dus de beroerde Oostenrijkse en Franse tijd.

In het derde deel, dat de jaren 1797 en 1798 bestrijkt, behandelt de auteur de verzetspogingen van jonge Vlaamse boeren tegen de Franse overweldiger met zijn gehate conscriptie. Aan de zwak gewapende rebellen is Engelse steun toegezegd in de vorm van wapenleveringen en landingen. In dat verband vermeldt A. Demedts de spannende gebeurtenis die zich in mei 1798 bij Oostende voordeed (blz. 246-255).

John Stewart, een Engels spion, komt met Volkwin van Kempen, leider van een verzetsgroep, uit Brugge naar Oostende want de Engelsen zullen proberen de stad in te nemen. De twee agitatoren eten tong in een kroeg aan de kaai en trekken 's avonds via de Brugse vaart naar de duinen van Bredene waar Stewart een vuur aanlegt, een signaal voor de Engelse vloot. En dan volgt die fameuze episode waarin Muscar, de nieuwe plaatscommandant van Oostende, veel krijgsroem verwerft.

In de vroege morgen van 19 mei 1798 verschijnen 37 Britse schepen op de rede van Oostende. Admiraal Popham laat onze dun bezette garnizoenstad enkele uren bombarderen en zet dan ten oosten van de haven 1.200 man aan land, met 10 stukken geschut. De Engelsen nestelen zich in de duinen, krijgen nog 3 bataljons infanterie versterking en sturen een afdeling pontonniers naar Sas-Slijkens onder het bevel van generaal Coote. Ze moeten er de belangrijke sluizen vernielen en daardoor de bevoorrading van de stad afsnijden. De onderneming lukt slechts gedeeltelijk maar de vlakbij gemeerde binnenschepen met bevoorrading voor de stad worden in brand gestoken.

Ondertussen heerst er wanorde en paniek in de stad want het bombardement veroorzaakt er branden, dood en vernieling. Popham stuurt onderhandelaars naar Muscar en eist de onmiddellijke overgave van de stad. Maar de plaatscommandant zendt de eerste kort en krachtig weg; tot de tweede moet hij gezegd hebben: "over my dead body" (in het Frans!) Onverwacht krijgt hij een bondgenoot. In de voormiddag steekt er nl. een stormwind op waardoor de belegeraars hun verbinding met de vloot verliezen. Muscar zal dat uitbuiten. Hij stuurt ruiters naar Nieuwpoort en Brugge om versterking en tegen de avond tast hij, stoutmoedig, de goed verschanste maar geïsoleerde Engelsen aan. De aanval met zijn flink gedrilde 150 grenadiers wordt afgeslagen.

Maar 's anderendaags, vroeg in de morgen, terwijl het stormt en de regen gutst, overrompelt hij, als kranig en onderlegd strateeg, met 300 man (de versterking is toegekomen) de Engelsen die de getalsterkte van de vijand verkeerd beoordelen. Uiteindelijk geven de Britten zich over met zware verliezen: 500 doden en meer dan 1.400 gevangenen. Daarna treedt Muscar in onderhandeling met Popham om de beschieting te doen stoppen in ruil voor een menselijke behandeling van de gevangenen.

De Engelse schepen trekken af en de gevangenen worden naar Frankrijk gebracht.

A. Demedts, die de historische kern heel getrouw weergeeft, kleurt het gebeuren natuurlijk met zijn verbeelding, stoffeert het met dialogen en laat tenslotte zijn romanfiguren, Stewart en Van Kempen, uit het Engelse kamp naar Brugge ontsnappen.

Wat nu verder Muscar aangaat, hier volgen nog enkele biografische details. Hij was op 1 augustus 1757 in Bayonne geboren uit eenvoudige ouders. Op 17-jarige leeftijd begon hij zijn militaire carrière, koos de zijde van de republikeinen en nam deel aan de gevechten in Vendée (tegen de Chouans) en later in Vlaanderen. Hij was 41 jaar oud toen hij plaatscommandant van Oostende werd. Het uitzonderlijk wapenfeit van 20 mei 1798 bezorgde hem roem tot in Parijs en populariteit in onze stad. Er werd trouwens een straat naar hem genoemd. Hij werd tot kolonel bevorderd en zou een andere functie krijgen maar invloedrijke burgers wisten de minister van oorlog, Scherrer, te bewegen de held van Oostende op zijn post te laten. Muscar mocht blijven en geraakte hier ingeburgerd want op 10 oktober 1800 huwde hij een meisje uit een aanzienlijke Oostendse familie, nl. Isabelle Thérèse Van Iseghem, de 28-jarige dochter van Willebald Van Iseghem, "négociant", 71 jaar oud. Op 6 september 1801 werd hem een dochter geboren : Adèle Isabelle Muscar.

Zowel in de huwelijksakte als in de doopakte (berustend in de registers van de burgerlijke stand alhier) wordt Muscar vermeld als "chef de brigade, commandant d'armes". Zijn (bijna nergens vermelde) voornaam was Arnould maar hij tekende eenvoudig "Muscar" met een onhandige schraalheid die sterk afwijkt van de overige sierlijke handtekeningen en die, m.i., iets van zijn afkomst verradt. In november 1810 nam hij afscheid van onze stad, trok zich terug in zijn geboortestad en stierf in 1837.

Voor meer bijzonderheden over Muscar en zijn heldendaad zie : G. Soyer, *Le drame révolutionnaire et Napoléonien à Ostende*, Imprimerie centrale, Ostende, 1928, vooral blz. 188-214 - F. Foutry, *Merkwaardige bladzijden uit de geschiedenis van Oostende*. De Sikkel, Antwerpen, 1938, blz. 66-70 en R. Lanoye, *L'Épopée Ostendaise*, Ostende, Edit. Erel, 2de uitg., vooral blz. 74.

Nog één opmerking. A. Demedts noemt Muscar "een mankepoot met een houten been" (blz. 248). Ik weet niet waar hij dat (romantisch ?) detail -dat onweerstaanbaar de sinistere figuur van John Silver uit Stevensons *Treasure Island* oproept - gehaald heeft. Bovengenoemde auteurs vermelden het in elk geval niet

G. Billiet

- - - - -
EEN STUDIE OVER HET VISSERSLIED.

Aan de Katholieke Universiteit te Leuven werd voor het Academiejear 1975-1976 door Jan De Corte een licenciatverhandeling voorgelegd, getiteld : "Het volkslied te Heist, in het bijzonder het visserslied".

E. Smissaert